

F. ARBEIDSONGESCHIKTHEID – GEZONDHEIDSZORG

I. ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSVERZEKERING

a. tewerkgestelden in de particuliere sector en de publieke sector

Basiswetgeving :

-Ziekteverzekeringwet gecoördoneerd op 14 juli 1994

-Ziekteverzekeringsbesluit van 3 juli 1996

. Begrip Arbeidsongeschiktheid

Art. 100. §1. Wordt als arbeidsongeschikt erkend als bedoeld in deze gecoördineerde wet, de werknemer die alle werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding. Indien die werknemer bovendien een beroepsopleiding heeft verworven tijdens een tijdvak van herscholing, wordt met die nieuwe opleiding rekening gehouden ter waardering van de vermindering van zijn vermogen tot verdienen. Nochtans wordt die vermindering van het vermogen tot verdienen, over de eerste zes maanden primaire arbeidsongeschiktheid, gewaardeerd ten aanzien van het gewone beroep van de betrokkene, in zover de oorzakelijke aandoening voor een gunstig verloop of voor genezing vatbaar is binnen een tamelijk korte tijdspanne. Is een werknemer opgenomen (...) dan wordt aangenomen dat hij de vereiste graad van arbeidsongeschiktheid bereikt (...).

Art. 100 bepaalt wanneer iemand als arbeidsongeschikt wordt erkend. Er moet tegelijkertijd aan drie voorwaarden worden voldaan :

1. onderbreking van alle arbeid
2. die onderbreking moet het rechtstreeks gevolg zijn van de intrede of de verergering van letsels of functionele stoornissen
3. het verdienvermogen moet verminderd zijn tot een derde of minder van wat een referentepersoon zou kunnen verdienen. Doorgaans wordt deze vereiste uitgedrukt 'als 66 % arbeidsongeschikt zijn'.

Primaire ongeschiktheidsuitkering.

Art. 87. Onverminderd het bepaalde in artikel 97, ontvangt de in artikel 86, § 1, bedoelde gerechtigde die arbeidsongeschikt is als omschreven in artikel 100, over elke werkdag van een éénjarig tijdvak ingaande op de aanvangsdag van zijn arbeidsongeschiktheid (...), een uitkering "primaire ongeschiktheidsuitkering" genoemd (...)

Invaliditeit

Art. 93§ 1 Duurt de arbeidsongeschiktheid voort na het tijdvak van primaire arbeidsongeschiktheid, dan wordt over elke werkdag van de arbeidsongeschiktheid of voor elke door een verordening van het Beheerscomité, van de Dienst voor uitkeringen daarmee gelijkgestelde dag een zogenaamde "invaliditeitsuitkering" betaald.

Hulp van een derde

Art. 93 al 8 De Koning kan voor de categorieën van arbeidsongeschikten met ingang van de vierde maand en invaliden die Hij bepaalt en onder de voorwaarden die Hij vaststelt, een forfaitaire tegemoetkoming voor hulp aan derden toekennen.

Art. 225 §1,6° K.B. 3.7.1996 Worden beschouwd als werknemer met persoon ten laste in de zin van art. 93 van de gecoördineerde wet :

de gerechtigde die niet ter verpleging opgenomen is, noch in een inrichting of dienst als bedoeld in artikel 34, 11°, van de gecoördineerde wet is opgenomen, noch opgesloten is in de gevangenis, noch geïnterneerd is in een inrichting voor sociale bescherming, en voor wie andermans hulp door de Geneeskundige raad voor invaliditeit als onontbeerlijk is erkend, doordat hij ten gevolge van zijn lichamelijke of geestestoestand de gewone handelingen van het dagelijks leven niet alleen kan verrichten.

De graad van de behoefte aan andermans hulp wordt bepaald door punten, toegekend volgens de handleiding die voor het ramen van de graad van zelfredzaamheid wordt gebruikt in de wetgeving betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de mindervaliden.

De gerechtigde die in het totaal minder dan 11 punten behaalt, kan niet als werknemer met persoon ten laste worden beschouwd.

De behoefte aan andermans hulp kan slechts worden erkend, als zij noodzakelijk wordt geacht voor een onafgebroken periode van ten minste 3 maanden.

Opname ter verpleging van de gerechtigde of zijn opname in een inrichting of dienst als bedoeld in artikel 34, 11°, van de gecoördineerde wet, schorst de uitwerking van de erkenning van de behoefte dag van de derde maand tot het einde van beide soorten van opname, behalve indien de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen niet tegemoetkomt in de verpleegdagprijs, noch de in artikel 148 bedoelde tegemoetkoming verleent. (...)

b. Zelfstandigen

Basiswetgeving : K.B. dd. 20/07/1971

Primaire arbeidsongeschiktheid (eerste jaar tijdelijke arbeidsongeschiktheid)

Kenmerkend voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen zijn de relatief lange periode van primaire niet-vergoedbare ongeschiktheid (carenttijd van 6 maanden) en de lage uitkeringen (zie PUT, o.c., p. 693 e.v.)

Voor bepaalde aspecten is de verzekering sterk vergelijkbaar met de werknemers, b.v. de uitsluitingsgronden voor het verkrijgen van een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Andere aspecten geven grote verschillen met name het feit dat voor de evaluatie van de arbeidsongeschiktheid geen

minimumpercentage is bepaald vanaf wanneer uitkeringen worden toegekend.

Art. 19. In de loop van de tijdvakken van primaire ongeschiktheid wordt de gerechtigde erkend zich in staat van arbeidsongeschiktheid te bevinden wanneer hij, wegens letsels of functionele stoornissen, een einde heeft moeten stellen aan het volbrengen der taken die verband hielden met zijn beroepsbezigheid als zelfstandige gerechtigde en die hij voor de aanvang van de arbeidsongeschiktheid waarnam. Bovendien mag hij geen andere beroepsbezigheid uitoefenen, hetzij als zelfstandige of als helper, hetzij in een andere hoedanigheid. <KB 1990-01-24/37, art. 11>.

Wanneer de gerechtigde geen beroepsbezigheid meer uitoefende op het ogenblik waarop de staat van arbeidsongeschiktheid aanvangt, dan wordt deze laatste gewaardeerd in functie van de beroepsbezigheid als zelfstandige die hij laatst uitoefende.

Artikel 19 definieert de primaire arbeidsongeschiktheid (PUT, o.c., P. 695) :

- Het stopzetten van de taken die verband hielden met de zelfstandige beroepsbezigheid die hij vóór de aanvang van de ongeschiktheid waarnam. Bij het nagaan of deze voorwaarde vervuld is of niet, is niet de voortzetting van het bedrijf, maar die van de persoonlijke activiteit van de zelfstandige doorslaggevend.

Deze stopzetting moet op een redelijke en humane wijze worden geïnterpreteerd. Het Hof van Cassatie heeft dit duidelijk gesteld in zijn arrest van 21 januari 1985 : de zelfstandige die wegens letsels of functionele stoornissen nog slechts minieme taken in verband met zijn tevoren uitgeoefende zelfstandige beroepsbezigheid vervult, ^varbeidsongeschikt (is) indien hij geen andere beroepsbezigheid uitoefent (Cass. 21.01.1985, R.W., 1985-86, 236).

Wanneer de betrokkene op het ogenblik van de arbeidsongeschiktheid geen beroepsactiviteit uitoefende, moet een onderscheid gemaakt worden naargelang de persoon vroeger al dan niet een beroepsactiviteit uitgeoefend heeft. Heeft hij er wel één uitgeoefend, dan wordt de arbeidsongeschiktheid in principe gewaardeerd in functie van de laatste activiteit. Is hij nooit als zelfstandige werkzaam geweest, dan kan geen arbeidsongeschiktheid in de zin van dit Arbeidsongeschiktheidsbesluit Zelfstandigen erkend worden.

- Verbod een andere beroepsbezigheid uit te oefenen

De zelfstandige moet niet alleen zijn eigen beroepsactiviteit stopzetten, maar hij mag ook geen enkele andere activiteit verrichten. Hij mag geen andere zelfstandige bezigheid hebben, noch werkzaam zijn als werknemer of ambtenaar .

- Letsels of functionele stoornissen als oorzaak van het stopzetten

De stopzetting van de activiteiten moet worden veroorzaakt door letsels of functionele stoornissen. Er moet een causaal verband tussen beide bestaan wat inhoudt dat de letsels die een belangrijke aantasting van het economisch verdienvermogen betekenden, bijgedragen hebben tot de beslissing tot stopzetten.

Invaliditeit (vanaf het tweede jaar)

Art. 20. In de loop van het tijdvak van invaliditeit wordt de gerechtigde geacht zich in staat van arbeidsongeschiktheid te bevinden, wanneer voldaan is aan artikel 19 en hij bovendien erkend wordt ongeschikt te zijn om het even welke beroepsbezigheid uit te oefenen die hem billijkerwijze zou kunnen opgelegd worden inzonderheid rekening gehouden met zijn stand, zijn gezondheidstoestand en zijn beroepsopleiding.

Indien de gerechtigde een beroepsopleiding heeft verworven tijdens een tijdvak van herscholing, wordt, voor de toepassing van het vorig lid, met die nieuwe opleiding rekening gehouden.

De gerechtigde wordt arbeidsongeschikt geacht voor de periode van invaliditeit wanneer hij aan dezelfde voorwaarden voldoet als voor de periode van primaire arbeidsongeschiktheid. Een bijkomende voorwaarde is echter dat hij ongeschikt is om eender welke beroepsactiviteit uit te oefenen «die hem billijkerwijze zou kunnen opgelegd worden inzonderheid rekening gehouden met zijn stand, zijn gezondheidstoestand en zijn beroepsopleiding».

De strengere eis die de wetgever stelt voor de periode van invaliditeit (ongeschikt eender welke beroepsactiviteit uit te oefenen), wordt gemilderd door de verwijzing naar de billijkheid (PUT, o.c., p. 696).

Vooreerst wordt alleen rekening gehouden met een werkelijke beroepsbezigheid en niet met een bezigheid die louter bestaat uit losse karweitjes.

Daarnaast worden niet alleen de in de wettekst vermelde beoordelingselementen (stand, gezondheidstoestand en opleiding) in aanmerking genomen maar ook andere zoals leeftijd, de mogelijkheid tot praktische realisatie van een nieuwe activiteit, enz.

In het arrest van 25 oktober 1982² stelde het Hof een einde aan een aanslepende controverse. De discussie betrof het al dan niet in aanmerking nemen van de economische toestand. Het Hof oordeelde dat de economische toestand, bij het beoordelen van de arbeidsongeschiktheid, niet in aanmerking mag worden genomen (Cass. 25.10.1982, Info RIZIV, 1983, 259).

Vermoedens van arbeidsongeschiktheid

Art. 21. De staat van arbeidsongeschiktheid wordt geacht te bestaan wanneer de gerechtigde opgenomen is in een door de Minister van Volksgezondheid erkende verplegingsinrichting of in een militair ziekenhuis.

□

De staat van arbeidsongeschiktheid wordt eveneens geacht te bestaan tijdens het tijdvak bedoeld in artikel 12bis, gedurende hetwelk de gerechtigde de taken die verband houden met haar gewone beroepsbezigheid niet mag uitoefenen en die aanleiding geven tot onderwerping aan dit besluit; bovendien mag zij geen andere beroepsbezigheid uitoefenen, in welke hoedanigheid ook. <KB 1990-01-24/37, art. 12>

Art. 22. De staat van arbeidsongeschiktheid wordt geacht behouden te blijven :

1° tijdens de tijdvakken van herscholing of revalidatie erkend door het college van geneesheren-directeurs optredend binnen het raam van de wet van 9 augustus 1963;

2° tijdens de periodes van tewerkstelling door een beschutte werkplaats (...)

Werkhervatting

Art. 23. Bij beslissing van de adviserend geneesheer mag de arbeidsongeschiktheid geacht worden te hebben voortbestaan gedurende een periode van hoogstens zes maanden, ten voordele van de gerechtigde die, met het oog op zijn herklassering, en met de toelating van de adviserend geneesheer, een andere zelfstandige beroepsbezigheid, een activiteit als helper of om 't even welke andere beroepsbezigheid aanvangt. (...)

Art. 23bis. <Ingevoegd bij KB 1989-07-17/30, art. 1, > De staat van arbeidsongeschiktheid wordt geacht behouden te blijven tijdens het tijdvak waarin de gerechtigde, met de voorafgaande toestemming van de adviserende geneesheer een gedeelte van de beroepsbezigheid heeft hervat die hij uitoefende op het ogenblik waarop de arbeidsongeschiktheid een aanvang nam.

(...)

2. DE GEZONDHEIDSZORGEN

(enkel met betrekking tot de prestaties die de evaluatie van een ongeschiktheid of een handicap betreffen)

a. GEZONDHEIDSZORG VOOR MINDERVALIDEN

Basiswetgeving :

°Gecoördineerde wet van 14/07/1994

Art. 32 : Rechthebbenden op de in titel III, hoofdstuk III van deze gecoördineerde wet omschreven geneeskundige verstrekkingen onder de voorwaarden die ze bepaalt, zijn (...) :

13° de personen die in het Rijksregister van de natuurlijke personen zijn ingeschreven en wegens hun gezondheidstoestand als ongeschikt erkend zijn om arbeid ter verkrijging van inkomen te verrichten;

16° de weduwnaars en weduwen van de voornoemde gerechtigden;

17° de personen ten laste van de onder 1° tot 16° bedoelde gerechtigden (...)

° K.B. van 03/07/1996

Artikel 128ter : Onder gerechtigden als bedoeld in artikel 32, eerste lid, 13° van de gecoördineerde wet worden verstaan, de personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben

en :

.ofwel, de leeftijd van vijftien jaar bereikt hebben en vóór de leeftijd van vijfenzeventig jaar ongeschikt zijn erkend door een geneesheer-inspecteur van de Dienst voor geneeskundige controle tot het verrichten van arbeid ter verkrijging van inkomen voor een vermoedelijke duur van tenminste één jaar, wegens letsels of functionele stoornissen die leiden tot een onvermogen tot verdienen van twee derden of meer dan twee derden van wat een persoon van dezelfde stand en opleiding kan verdienen door zijn werkzaamheid.

De geneesheer-inspecteur stelt de duur van de arbeidsongeschiktheid vast en geeft aan de belanghebbende kennis van zijn beslissing binnen de maand volgend op de datum van het onderzoek.

De geneesheer-inspecteur gaat tot een nieuw onderzoek over binnen dertig dagen voor het einde van de vroeger erkende periode van arbeidsongeschiktheid.

Worden geacht verder arbeidsongeschikt te zijn, de personen waarvan de arbeidsongeschiktheid erkend werd tot de leeftijd van vijfenzeventig jaar.

De arbeidsongeschiktheid wordt vastgesteld op schriftelijke aanvraag, gericht aan de Leidend ambtenaar van de dienst voor geneeskundige controle, door de betrokkene of door de persoon die wettelijk gemachtigd is voor hem op te treden;

.ofwel, de in toepassing van artikel 2, § 1 van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten vereiste ongeschiktheidserkenning bezitten om het recht op de in die bepaling bedoelde inkomensvervangende tegemoetkoming te genieten of de in toepassing van het voormelde artikel 2, § 2 of § 3 vereiste vermindering van de zelfredzaamheid bezitten om het recht op de in die bepalingen bedoelde integratietegemoetkoming of tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden te genieten;

.ofwel, de leeftijd van 15 jaar hebben bereikt en recht geven op de verhoogde kinderbijslag overeenkomstig artikel 47, § 1 van de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslagen voor loonarbeiders.

b. TEGEMOETKOMING IN DE REVALIDATIEKOSTEN

basiswetgeving : K.B. van 03/07/1996, art. 137 tot 145

c. TEGEMOETKOMING IN DE HERSCHOLINGSKOSTEN

basiswetgeving : K.B. van 03/07/1996, art. 146 §1-6

d. TEGEMOETKOMING VOOR VERZORGING EN BIJSTAND IN DE HANDELINGEN VAN HET DAGELIJKSE LEVEN

basiswetgeving : K.B. van 03/07/1996, art. 147-153

Art. 147 § 3 : De tussenkomst van de verzekering voor geneeskundige verzorging voor de in artikel 34, 11° en 12°, van de gecoördineerde wet, bedoelde verstrekkingen, bestaat uit een dagelijkse tegemoetkoming die tegemoetkoming voor verzorging en bijstand in de handelingen van het dagelijks leven wordt genoemd.

Art. 148 : De tegemoetkoming zoals bedoeld in artikel 147, § 3, wat de rust- en verzorgingstehuizen betreft, wordt toegekend aan de inrichting voor de rechthebbende die :

1° geen dagelijks medisch toezicht en geen permanente specialistische medische verzorging meer behoeft, maar anderzijds in sterke mate aangewezen is én op verzorging én op bijstand van derde personen bij de essentiële handelingen van het dagelijks leven;

2° verzorgd wordt door een dienst of is opgenomen in een instelling die erkend is met toepassing van artikel 5 van de wet van 27 juni 1978 tot wijziging van de wetgeving op de ziekenhuizen en betreffende sommige andere vormen van verzorging en die een overeenkomst bedoeld bij artikel 47 van de gecoördineerde wet heeft gesloten;(...)

3° beantwoordt aan de criteria van een van de hierna vermelde afhankelijkheidscategorieën;

categorie B: daarin zijn de rechthebbenden gerangschikt die :

- fysisch afhankelijk zijn :

zij zijn afhankelijk om zich te wassen en te kleden, én zij zijn afhankelijk om zich te verplaatsen en/of naar het toilet te gaan;

- psychisch afhankelijk zijn :

zij zijn gedesoriënteerd in tijd en ruimte, én zij zijn afhankelijk om zich te wassen en/of te kleden;

categorie C: daarin zijn de rechthebbenden gerangschikt die :

- fysisch afhankelijk zijn:

zij zijn afhankelijk om zich te wassen en te kleden, én zij zijn afhankelijk om zich te verplaatsen en naar het toilet te gaan, én zij zijn afhankelijk wegens incontinentie en/of om te eten;

- psychisch afhankelijk zijn :

zij zijn gedesoriënteerd in tijd en ruimte, én zij zijn afhankelijk om zich te wassen en te kleden, én zij zijn afhankelijk wegens incontinentie, én zij zijn afhankelijk om zich te verplaatsen en/of om naar het toilet te gaan en/of om te eten.

Art. 149 : De tegemoetkoming zoals bedoeld in artikel 147, § 3, wat de psychiatrische verzorgingstehuizen betreft wordt toegekend aan de inrichting voor de rechthebbende die 1° in sterke mate aangewezen is én op verzorging, én op bijstand van derde personen bij de essentiële handelingen van het dagelijks leven;

2° voldoet aan één van de volgende criteria voor opname in een psychiatrisch verzorgingstehuis :

.hetzij psychiatrische patiënt zijn met een langdurig gestabiliseerde psychiatrische stoornis met dien verstande dat hij :

-geen ziekenhuisbehandeling vergt;
-niet in aanmerking komt voor opname in een rust- en verzorgingstehuis omwille van zijn psychiatrische toestand;

-niet in aanmerking komt voor beschut wonen;
-geen nood heeft aan een ononderbroken psychiatrisch toezicht;
-nood heeft aan een continue begeleiding;

.hetzij mentaal gehandicapt zijn met dien verstande dat hij :

-geen ziekenhuisbehandeling vergt;
-niet in aanmerking komt voor beschut wonen;
-niet in aanmerking komt voor opname in een medisch pedagogische instelling;
-geen nood heeft aan een ononderbroken psychiatrisch toezicht;
-nood heeft aan een continue begeleiding;

3° verzorgd wordt door een dienst of opgenomen is in een instelling die erkend is met toepassing van artikel 5 van de wet van 27 juni 1978 tot wijziging van de wetgeving op de ziekenhuizen en betreffende sommige andere vormen van verzorging en die een overeenkomst bedoeld bij artikel 47 van de gecoördineerde wet heeft gesloten (...).

Art. 150 : De tegemoetkoming zoals bedoeld in artikel 34, 12°, van de gecoördineerde wet wat de inrichtingen betreft zoals bedoeld in artikel 147, § 3, wordt toegekend aan de inrichting voor de rechthebbende die beantwoordt aan de criteria van één van de hiernavermelde

categorieën van zorgenbehoevendheid:

.*categorie 0:* daarin zijn de rechthebbenden gerangschikt die fysisch volledig onafhankelijk zijn en niet dement zijn;

.*categorie A:* daarin zijn de rechthebbenden gerangschikt die :

-fysisch afhankelijk zijn: zij zijn afhankelijk om zich te wassen en/of te kleden;
-psychisch afhankelijk zijn: zij zijn gedesoriënteerd in tijd en ruimte, én zijn fysisch volledig onafhankelijk;

.*categorie B:* daarin zijn de rechthebbenden gerangschikt die :

-fysisch afhankelijk zijn: zij zijn afhankelijk om zich te wassen en te kleden, én zij zijn afhankelijk om zich te verplaatsen en/of om te eten en/of wegens incontinentie;
-psychisch afhankelijk zijn: zij zijn gedesoriënteerd in tijd én ruimte, én zij zijn afhankelijk om zich te wassen en/of te kleden;

.*categorie C:* daarin zijn de rechthebbenden gerangschikt die :

-fysisch afhankelijk zijn: zij zijn afhankelijk om zich te wassen en te kleden, én zij zijn afhankelijk om zich te verplaatsen en naar het toilet te gaan, én zij zijn afhankelijk wegens incontinentie en/of om te eten;
-psychisch afhankelijk zijn: zij zijn gedesoriënteerd in tijd en ruimte, én zij zijn afhankelijk om zich te wassen en te kleden, én zij zijn afhankelijk wegens incontinentie, én zij zijn afhankelijk om zich te verplaatsen en/of om naar het toilet te gaan, en/of om te eten.

Art. 151 §1-2 : Voor de toepassing van de in artikel 148, en 150 bedoelde bepalingen wordt een rechthebbende als fysisch afhankelijk beschouwd als hij '3' of '4' scoort (...) als psychisch afhankelijk als hij '3', '4' of '5' scoort voor het desbetreffend criterium (...)